KRİMİNOLOJİ

FERRİ NİN ÖNGÖRDÜĞÜ SUÇLULARIN SINIFLANDIRILMASI

- **Doğuştan veya İnsiyaki Suçlular**
  Anatomik morfolojik izler biyolojik ve fonksiyonel özellikler taşır.
  Bu nevi suçlular psikolojik olarak iki anamoliden oluşur.1) ahlakı duyarlılıktan yoksunluk,2) öngörüsüzlük ve kendini beğenmişlik.
- **Akıl Hastası Suçlular**
  Akıl hastalığından dolayı suç işleyen kimselerdir.
- **İtiyadi Suçlular**
  Ahlakı zaaflarına eklenen dış etmenlerin ve çevrenin etkisiyle suç işlerler.Genellikle gençlikte rinde mala karşı bir fiille suç işlemeye başlarlar.Daha sonra suç işlemeyi alışır ve bunu meslek edinirler.
- **Tesadüfi Suçlular**
  Bunlar suça doğuştan eğilim sonucu değil fakat yaşadıkları koşullar ve ortamdan doğan dış etkenler nedeniyle itilmişlerdir.
- **İhtirası Suçlar**
  Şiddetli bir ihtiras hiddet kıskançlık ve aşk gibi üzerlerinde karşı konulamaz bir etki yaratan etmenler nedeniyle genellikle genç yaşta şahıslara karşı suçları işlerler.Heyecan geçip sükunet sağlandıktan sonra pişman olup suçlarını itiraf ederler.

SUÇ(KAVRAMLAR)

Suç Antropolojisi: Suçluyu organik ve bedensel yapısı yönünden (kalıtımsal,biyolojik, anatomik, fizyolojik etmenler) inceler.Bu kısma Niceforo " suçlunun dış yüzü" demektir.

Suç psikolojisi: Suçun oluşmasına veya gelişmesine etkili ruhsal olayları (cinsiyet, yaş,karakter, ırk vs.) inceler.Niceforo bu bölümüne "suçluların iç yüzü" demektedir.

Suç Sosyolojisi: Suçluluğu toplumsal bir olay olarak inceleyen suç sosyolojisi,sosyal bir karaktere sahip suç etmenlerini(kentsel, endüstriyel,kırsal ortam,alkol,sinema,din vs.) araştırır.Sıklıkla suç istatistiğin verilerine başvurur.

Suç Psikiyatrisi: Anormal veya akıl hastası suçluları inceler.

Penoloji: Toplumun suçu cezalandırmak için başvurduğu çeşitli cezaların kaynaklarını, gelişimlerini,uygulanma biçim ve faydalarını araştırır. Güvenlik önlemlerinin incelenmesini de buraya dahil etmek gerekir.

KRİMİNALİSTİK KAVRAMI VE ESASLARI

Kriminalistik Kavramı: Kriminalistik olayların aydınlatılmasını ve suçluların meydana çıkmasını kolaylaştıran teknik yöntemlerin araştırılmasını konu edinen bir bilim dalıdır.

Kriminalistiğin Esasları:

- İhbar edilen suçu kim işledi.?
- Fail ne yaptı veya neyi ihmal etti? Kanunun ihtilalinden bahsedilebilir mi?
- Hangi gün ve günün hangi saatinde suç işlendi?
- Hareket nerede gerçekleştirildi?
- Fail nasıl hareket etti? Yardımcısı varmıydı?
- Fail hangi vasıta ve aletleri kullandı?
- Fail niçin hangi dış ve iç sebeplerle suçu işledi?

KRİMİNOLOJİDE ARAŞTIRMA METODLARI

1) Doküman Analizi(Belge ,İçerik analizi)

- İçerik ve tatbikatta aynı anlama gelen doküman analizinden anlaşılan,dökümanlardan düzenli bir biçimde bilgiler elde etmektir.Diğer bir anlatımla doküman analizi belgelerden sistematik bilgiler kazanma yöntemidir.Döküman insan davranışlarına ilişkin verinin bir araya getirilmesidir.Elle daktiloyla yazılmış metinler,ses,plak görüntü kayıtları ,radyo televizyon yayınları vs.dökümanları oluşturur.

2) Anket

- Sosyologların " survey analizi" olarak adlandırdıkları anket ilgilenilen araştırma konusunda soru kağıdı kullanımı (yazılı) veya söyleşi(sözlü) olmak üzere iki şekilde gerçekleştirilebilir. Anketler, tutum, inanç, değer, kişilik özellikleri ve katılımcıların davranışlarını ölçmek veya suça maruz kalanlardan (mağdur olanlardan ,viktimizasyon)bilgi edinmek için yapılır.Anket örneğin Almanya da ayrıca siyah sayıların araştırılmasıyla ilgili kriminolojik bilgilerin elde edilmesinde uzunca bir süredir önemli bir vasıta olarak kullanılmaktadır.

3) Gözlem

- Veri toplama tekniklerinin kullanımını engellemeyen gözlem,görsel veri toplamanın yanında,işitme,dokunma veya koklama gibi dutu organlarıyla elde edilen verileride içerir.Gözlem gerçekle ilgili sistematik araştırmaların temelini oluşturur.
  Gözlem metodu içerisinde değerlendirilebilecek metodlar.

  a) **Olay Öyküleri Metodu:** Bu yöntemin esası araştırmacının belli bir suçlunun işlediği fiil veya fiilleri ve onun kişiliğinin bütün özelliklerini tespit etmesi ve bu surette suçun çeşitli etmenlerini incelemesidir.
  b) **Olay Meydana Geldikçe Tespit Metodu:** Özellikle cezaevlerinden çıkan eski mahkumların akıbetlerinin ne olduğu,cezanın suçlunun üzerinde etki yapıp yapmadığının gözlemlenmesi sağlanabilir.Bu metodun esası,suçluluğa olan ilişkileri itibariyle,ortak ve zaman içerisinde belirlenmiş olaydan geçen suçlu grubunun sürekli olarak incelemektir.
  c) **Hayat Öyküleri Metodu:** Hayat öyküleri bizzat suçluların yaşam ve suçlarına ilişkin kaleme aldıkları yazılardır.belgelerdir.Kriminolojide hatalı ve eksik olsalar bile suçluların hayatlarını ve suç veya suçlarını açıklarken verdikleri bilgilerden yararlanılabilir.
  d) **Suç Faaliyetlerine Karışarak Gözlem Metodu:**Bu yöntemle araştırıcı suçlu veya suçlular arasıan katılarak onların grup halinde veya bireysel olarak ne şekilde hareket ettiklerini tavır ve davranışlarını çeşitli olaylar karşısındaki tepkilerini gözlemlemektedir.

4) Deney

- Tabii bilimlerde çok değerli nitelik gösteren deneysel metodun kriminolojide uygulanması güçtür.Kriminolojide sosyal olaylar çok karmaşık olduğundan teorik doğruluğuna rağmen deneyin tatbikatta gerçekleştirilmesi mümkün değildir.

5) Suç İstatistikleri

Kavram: Suç istatistiklerinden belli bir zaman ve belli bir bölgede işlenen suçlar,suçlular,suç mağdurları ve ceza adaletinin tepkilerine ilişkin bilgiler içeren,düzenli,sistematik,derlenmişl ve gerekli kıyaslamaları yapılmış bir biçimde az veya çok kamuya arzedilem rakamlar anlaşılır.

SUÇ İSTATİSTİĞİNİN ÇEŞİTLERİ

Bu tür istatistikler nitelikleri veya kaynaklarına göre sınıflandırılabilir. Suç istatistikleri niteliklerine göre **kitle** veya **seriler** istatistikleri olmak üzere ikiye ayrılırlar.

1.Kitle İstatistikleri: Belirli bir nüfusun suç teşkil eden eylemlerinin toplamını kapsar.

2.Seriler İstatistikleri: Kitle istatistiklerinin verilerini tahkiki etmek gayesiyle gerçekleştirilen ve sınırlı sayıdaki olayla ilgili istatistiklerdir.

Suç İstatistikleri bunları hazırlayanlara görede **resmi** istatistikler(Milli veya milletlerarası) veya **bilimsel** istatistikler(özel kururluşların veya kişisel araştırmacıların istatistikleri) olmak üzere ikiye ayrılır.

Milli İstatistikler **kolluk**, **adalet** ve **cezaevi** istatistikleri şeklinde gruplandırılabilir.

a) **Kolluk(Polis) İstatistikleri**: Bunlar polise herhangi bir şekilde intikal eden veya polisin bizzat kendisinin tespit ettiği suçlarla veya yakaladığı suçlarla ilgili olarak tuttuğu İstatistiklerdir.
b) **Adalet İstatistikleri**: Genellikle mahkemelerin hükmettikleri mahkumiyet kararlarına ilişkin tutulan istatistiklerden ibarettir.
c) **Cezaevi İstatistikleri:** Bunlar cezaların infazı için kapalı veya açık ceza infaz kurumlarına girenler veya tutuklularla ilgili istatistiklerdir.
d) **Milletlerarası Suç İstatistikleri:** Milletlerarası suç istatistiklerinin hazırlanması milli istatistiklerinin varlığını gerektirir ancak çeşitli ülke mevzuatlarının suçları farklı nitelemeleri ,milletlerarası suç istatistiklerinin meydana getirilmesini zorlaştırmaktadır.
e) **Bilimsel İstattistikler:** Bu nevi İstatistikler kriminolojik araştırmalarla meşgul olan özel kurumlar veya bilim adamları tarafından gerçekleştirilir.Genellikle araştırmacıların soruları çeşitli makam veya kuruluşlara göndermeleri suretiyle yapılır.

POLİS İSTATİSTİKLERİNDE GÖRÜLEN GENEL EKSİKLİKLER

- **İstatistiklerin doğasından kaynaklanan eksiklikler**
  Sadece polis bölgesindeki meydana gelen fiilleri ölçmektedir.Jandarma bölgesinde olanlar istatistiğe yansımaz.
  Savcılığın resen müdahale ettiği suçlara yer vermezler.
  Polisin halka yakın olması istatistikler arasında farka neden olur.
  Hangi suçların ve ne kadarının ihbar ve şikayete dayandığı ne kadarının polisin çabasıyla ortaya çıktığıyla ilgili bilgiler eksiktir.
- **Türk ceza kanunun genel hükümleri açısından eksiklikler**
  İstatistiklerde suçluluğu henüz kesinleşmemiş kişilerde yer almaktadır.
  Suçun işlenmesi şekline göre farklılıklara yer verilmemiştir.
  Suçun saikleri ve manevi unsurundan kaynaklanan farklılıklar yansımamıştır.
  Sucun nitelikli hallerine ilişkin bilgiler yoktur.
  İştirak şekillerine yer verilmemiştir.
  Şahsi cezasızlık durumundan bahsetmemiştir.
  Takibi şikayete bağlı,uzlaşmaya tabi suçlar arasında bir ayrım yoktur.
- **Aydınlatılan olaylar açısından eksiklikler**
  Polisin kendi aydınlattığı suçlar ayrı bir şekilde gruplandırılmamıştır.
  Suçların aydınlatılması zamanına ait bilgiler yoktur.
  Şüpheliye isnad edilen olay aydınlatılmış sayılmaktadır.
- **Şüpheliler açısından eksiklikler**
  Gerçek suçluluk miktarı yer almamaktadır.
  Kayıt altına alınan şüpheli grubu suçsuz kişileri de kapsayabilmektedir.
  İşlem yapılan şüphelilerin ne kadarının suç üstü ne kadarının soruşturma safhasında yakalandıkları bilgisi yoktur.
  İstatistikler şüpheliler hakkında eksik bilgi sunabilirler.

SUÇTA SİYAH SAYI KAVRAMI VE KARANLIK ALANI OLUŞTURAN NEDENLER

Karanlık alan kavramı

Karanlık alan kavramı "objektif" olarak meydana gelmiş olan suç olayları ile polis istatistiklerine resmen girmiş olan suç sayıları arasındaki farkı ifade eder. Başka bir ifade ile resmi olarak bilgi sahibi olunmamış ve kaydedilmemiş suçlara suçluluğun karanlık alanı veya siyah sayılar olarak tanımlanır.

Karanlık alandan gerçekte işlenmiş olmasına rağmen, ceza kovuşturma organlarınca bilinmedikleri için resmi istatistiklerde görünmeyen suçların toplamı anlaşılır.

Karanlık alan kavramı, "**görünmeyen" ve bu nedenle de "karanlık" suç davranışlarını ifade etmektedir.** Buradaki görünen ve görünmeyenin tanımı, ceza kovuşturma organları açısından yapılmaktadır. Diğer kişilerin veya kurumların (mağdurun, suçu bildirenin, ailenin, işverenin, sigorta şirketinin) suç olayını bilmesi önemli değildir. Çünkü **karanlık alanla "gizli kalmış suç**" (heimliche Tat) **kastedilmemektedir**.

Diğer taraftan karanlık alan, polis tarafından "aydınlatılamamış olay" (unaufgeklaerter Fall) ile de aynı anlama gelmez. Aydınlatılamamış olay ile, suçun faili tespit edilememiş olmasına rağmen olayın polis tarafından bilindiği ve görülebilir (sichtbar) olduğu durumlara anlaşılır.

Eskiden siyah sayılar terimi kullanılırken, günümüzde daha çok karanlık alan terimi kullanılmaktadır. Karanlık alan yıldan yıla ve suçtan suça değişmektedir.

Bazı suçlar hiçbir zaman öğrenilemez. Örneğin cinsel saldırı, güveni kötüye kullanma, büyük alışveriş merkezlerinden hırsızlık, yalan şahitlik gibi. Suçlular açısından da siyah sayılar yüksektir. Çünkü suçun işlendiği bilinir ancak failler bulunamaz.

Polis tarafından bilinen ve kaydedilen suçluluk, gerçekte işlenen suçların çok küçük bir kısmını oluşturur. Yani görünmeyen buzdağının zirvesi gibidir.

Diğer taraftan istatistiklerdeki suç sayılarını artması karanlık alanın (siyah sayıların) azaldığı anlamına gelmez. Bu artışın çeşitli nedenleri olabilir:

- Polisin etkinliğinin artması, istatistiklerde daha çok suçun yer almasını sağlar

- Halkın polise karşı tutumunun daha olumlu hale gelmesi ve suç ihbarlarında daha istekli davranmaları istatistiklerde yer alan sayıları arttırır.

- **Günümüzde insanların suç işleme ihtimalleri artmıştır**. Ancak bunu insanların daha ahlaksız olmasından çok, bir çok suçun daha kolay işlenebilir hale gelmesinden kaynaklandığı belirtilmektedir. Örneğin AVM'lerde, marketlerdeki hırsızlıklar hırsızlık suçunun işlenmesini daha kolay hale getirdiği söylenebilir.

- Polis görevlileri daha etkin görünebilmek için daha çok yakalama işlemi yapmaktadırlar.

- Ceza kanunları ile yeni suç türleri oluşturulması da istatistiklerdeki sayıları arttırmaktadır**.**

Suçta karanlık alanın (siyah sayıların) nedenleri:

1) **Mağdurun Etkisiyle Karanlık Alanın Oluşması**

a)Mağdurun suçluyu yeterince tanımlayamaması.

Bu durum suç kurbanının içinde bulunduğu durumlardan kaynaklanabilir. Örneğin, mağdurun küçük olması, çevre şartlarının faili görüp tanıyabilmek için elverişsiz olması.

b) **Mağdurun Rızası.**

Suç işlenmesine rıza gösteren mağdur suçu ihbar etmeyecektir. Örneğin:Çocuk düşürme.Resit olmayanla cinsel ilişki

c) Mağdur ile suçlu arasındaki ilişkiler

Suçlunun mağdurun akrabası,iş arkadaşı olması ihbarın gerçekleşmesini engelleyebilir.

d)Mağdurun Suçu Yetkili Makamlara Bildirmemesi

Mağdur suçu önemsiz görüp yetkili makamlara bildirmeye bilir.

2) **Mağdurun etkisi dışında karanlık alanın oluşması**

a)Magdursuz Suçlar

Bazı suçlarda mağdur belirli olmayan geniş halk yığınlarıdır. Örneğin uyuşturucu madde ticareti suçu.

b) Polisin bilmek istemediği suçlar

Polisin bilip de menfaat karşılığı işleme almadığı suçlar istatistik lere girmezler.

KARANLIK ALAN ARAŞTIRMA METOTLARI

a) Deney (Demirbaş, s. 87)

Burada, kontrol edilebilen şartlar altında tekrarlanabilen ve hatta temel alınan hipotezi kontrol etmek amacıyla yapılan gözlem anlaşılır.

b) Katılarak Gözlem

Katılanın gözlemi olarak da ifade edilen bu uygulamada, bir gözetleyici vasıtasıyla kişilerin kendi tabii çevreleri içinde davranışlarının planlı algılanması söz konusudur. Bu metot gözlemleme sonucu bulunan sonucun genelleştirilemeyeceği yönüyle eleştirilmektedir.

c) Anket metodu

Karanlık alan araştırmaları **büyük oranda anket metodunu kullanmaktadır.** Soru sorulan kişiye göre anket araştırmaları, faile sorulması, mağdura sorulması ve bilgi sahibine sorulması şeklinde üçe ayrılmaktadır.

aa) Faile sorularak yapılan anketler

Faile sorularak yapılan ankette, muhataba belli bir zaman dilimi içinde herhangi bir suç işleyip işlemediği sorulmaktadır. Ancak bu sorulardan tatmin edici bir cevap almak zordur. Kişi olumsuz bir durumu itiraf etmek zorunda kalmaktadır. Diğer taraftan bu metodun sonuç vermesi, muhatabın hangi hareketin suç olduğunu kavrayıp kavramadıklarına da bağlıdır.

bb) Mağdura sorularak yapılan anketler

Bilinmeyen suçluluğu ortaya çıkarmak açısından en sık uygulanan metot, mağdur anketleridir. Burada mağdura belirli bir zaman dilimi içinde bir suçun mağdura olup olmadığı ve eğer olmuşsa, ne kadar sık olduğu sorulmaktadır. Bu çalışmalar ABD'de 1960'lı yıllardan beri uygulanmaktadır. Almanyada da 1970'li yıllardan itibaren yapılmaktadır.

cc) Bilgi sahibi olana sorularak yapılan anketler

Bu metotda üçüncü kişilere (örneğin apartman yöneticisi, dernek başkanı, sigorta şirketleri gibi), yetki alanları içinde bir suçun işlendiğini bilim bilmediği sorulur. Ancak bu bilgilerin iletişim araçlarından edinilmemiş olması gerekir. Bu metod gerçek suçluluğu ortaya çıkarmada çok az yardımcı olur. Çünkü, bilgiler duyulan şeylere dayanmaktadır. Yine muhatabın meydana gelen olayın gerçekten suç olup olmadığın değerlendirebilmesi zordur.